

Structural Modeling of Attitudes Toward Body Image with Identity status and Attachment Styles Mediated by Need for Approval

Maedeh Hashemian¹; Abdolaziz Aflakseie^{2*}; Mohammadali Goodarzi³; Changiz Rahim³

Abstract

The aim of this study was to determine the structural equation modeling of attitudes toward body image with identity and attachment styles mediated need for approval in adolescent. The research method was descriptive-correlation. The high school students in Isfahan in 2021 were the statistical population of this study, 567 of whom participated in by cluster random sampling method. Data collection instruments included “Multidimensional Body–Self Relations Questionnaire”, “Extended Objective Measure of Ego Identity Status-2nd Version”, “Revised Adult Attachment Scale” and “Need for Approval subscale of Dysfunctional attitude scale”. Structural equation methods were used to analyze the data. The results showed a good fit of the model. The Identity, Attachment styles and Need for Approval directly affected the attitudes toward image; also indirect effect of Identity and Attachment styles through Need for Approval on attitudes toward body image. Therefore, in the field of attitude towards body image, the variables of identity base, attachment style and Need for Approval should be considered.

Keywords: Adolescence, attachment, body image, identity, need for approval

¹ PhD student in Clinical Psychology. Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran.

² Corresponding Author: Associate Professor of Psychology. Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran

³ Professor of Psychology. Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shiraz University, Shiraz, Iran.

تدوین مدل نگرش به تصویر بدنی بر اساس پایگاه هویت و سبک دلبستگی با نقش میانجی تایید طلبی

مانده هاشمیان^۱، عبدالعزیز افلاک سیر^{۲*}، محمدعلی گودرزی^۳، چنگیز رحیمی^۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی مدل ساختاری نگرش به تصویر بدنی بر اساس پایگاه هویت و سبک دلبستگی با نقش میانجی تایید طلبی در میان دختران نوجوان بود. نوع پژوهش حاضر توصیفی، همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری تحقیق کلیه دختران نوجوان شهر اصفهان بودند که ۵۶۷ نفر از آنان به شیوه نمونه گیری تصادفی خوشه‌ای مشارکت کردند. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های نگرش فرد در مورد تصویر بدنی خود، پایگاه هویت آدامز، سبک‌های دلبستگی کولینز و مقیاس تایید طلبی وایزمن و بک استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج نشان داد که مدل از برازش مناسبی برخوردار است. همچنین داده‌ها نشان داد که پایگاه هویت موفق، سبک دلبستگی ایمن و تایید طلبی بر نگرش به تصویر بدنی اثر مستقیم و پایگاه هویت و سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری تایید طلبی بر نگرش به تصویر بدنی تاثیر غیر مستقیم داشتند. بنابراین در زمینه نگرش به تصویر بدنی بایستی متغیرهای پایگاه هویت، سبک دلبستگی و تایید طلبی مورد توجه قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: تایید طلبی، تصویر بدنی، دلبستگی، نوجوانی، هویت

^۱ دانشجوی دکتری روانشناسی بالینی. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی. دانشگاه شیراز. شیراز. ایران

^۲ نویسنده مسئول: دانشیار بخش روانشناسی. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی. دانشگاه شیراز. شیراز. ایران

^۳ استاد بخش روانشناسی. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی. دانشگاه شیراز. شیراز. ایران

مقدمه

ویژگی‌های ظاهری به‌عنوان اولین منبع اطلاعاتی در تعاملات اجتماعی ظاهر می‌شود (پور فراهانی، زمانی نیا، آراین مقدم و آقامحمدیان شعرباف، ۱۳۹۷). نارضایتی از تصویر بدنی ارزیابی ذهنی منفی فرد در مورد ظاهر فیزیکی خود است (گریفیتز، ویلیامسون، زاکلی، پرسکوا و ماس^۱، ۲۰۱۸) و توجه به ویژگی‌های ظاهری به‌عنوان راهی برای مطلوبیت اجتماعی در دوران نوجوانی بیش از هر دورانی اهمیت پیدا می‌کند (سبزواری، قنبری، نظربلند و لواف، ۱۳۹۷). تاییدطلبی و نیاز به تایید اجتماعی از جمله گرایش‌های نوجوانان برای دستیابی به جایگاه اجتماعی مطلوب است. تاییدطلبی به‌معنای تاکید افراطی درکسب تایید و پذیرش از سوی دیگران است که مانع شکل‌گیری معنایی مطمئن و واقعی از خود می‌شود و احساس ارزشمندی فرد را بیشتر به واکنش‌های دیگران وابسته می‌کند تا به تمایلات طبیعی خود فرد (یانگ^۲، ۲۰۰۳). ظاهر فیزیکی و جذابیت ظاهری یکی از عوامل ارزش‌گذاری شده از سوی جامعه است که نوجوانان به‌منظور تاییدجویی و پذیرش اجتماعی از سوی دیگران روی آن سرمایه‌گذاری می‌کنند (پورشریفی، هاشمی و احمدی، ۱۳۹۶). به‌علاوه نگرانی شدید نوجوانان در مورد جذابیت خود، ارزش‌گذاری مثبت تغییرات بدنی ناشی از بلوغ بویژه برای دختران را دشوار می‌کند (خورشیدی و فتحی اقدم، ۱۳۹۷). سبک دلبستگی ایمن که به نزدیکی، ارتباط و پیوند در روابط دوستانه و بین‌فردی اشاره دارد از جمله متغیرهایی است که با ادراک بهتر از تصویر بدن ارتباط دارد (خورشیدی و فتحی اقدم، ۱۳۹۷). دلبستگی ایمن در ایجاد رضایت از تصویر بدنی و حتی بهبود افراد ناراضی از تصویر بدنی در بزرگسالی نیز نقش دارد (منافی و دهشیری، ۱۳۹۸؛ هالمکویست و فرایزن^۳، ۲۰۱۹). به‌علاوه تصویر بدنی یکی از جنبه‌های مهم شکل‌دهنده هویت در افراد است (شیخکانلوی و تسبیح‌سازان، ۱۳۹۶). ظاهر انسان بخشی از هویت او را تشکیل می‌دهد و در موقعیت‌های اجتماعی مستقیماً نمایان می‌شود. افرادی که ادراک روشنی از خود ندارند، خصوصاً نوجوانان که در مرحله شکل‌گیری هویت هستند به دنبال منابع بیرونی تعریف خود هستند و بنابراین بیشتر نسبت به اثرات بیرونی فشارها و استانداردهای جذابیت که جامعه تحمیل می‌کند آسیب‌پذیرند چرا که با درونی کردن استانداردهای جامعه در

-
1. Griffiths, Williamson, Zucchelli, Paraskeva & Moss
 2. Young
 3. Holmqvist & Frisen

پی ارتقاء هویت خود هستند (ورتینن و هیوارد، ۲۰۲۰) و اولین بعد شکل‌گیری هویت در انسان، درک بدن و هویت بدنی است (باینفلد، ۲۰۰۶).

فشار فزون‌یافته رسانه‌ها و جامعه موجب افزایش شیوع نارضایتی از تصویر بدنی و مشغولیت افراطی افراد به ویژگی‌های ظاهری خود شده است (رادگرز، کمپگنا و اتاولا، ۲۰۱۹) و تلاش برای کاهش حس نارضایتی از تصویر بدنی منجر به افزایش کیفیت زندگی و همچنین کاهش هزینه‌های مربوط به بهداشت و درمان می‌شود (پور فراهانی و همکاران، ۱۳۹۷؛ گریفیتز و همکاران، ۲۰۱۸). متناسب با سبب‌شناسی و همچنین بررسی متغیرهای همایند با این مساله، درمان‌ها و آموزش‌های گوناگونی پیشنهاد شده است که در این بین تمرکز بر متغیرهایی که توانمندی‌های فردی و میان فردی را همزمان به چالش بکشد، کمتر دیده می‌شود. خلا پژوهشی در زمینه توجه همزمان به متغیرهای سبک دلبستگی و پایگاه هویت بعنوان دو متغیر موثر در شکل‌گیری تعریفی از "خود" که می‌تواند با توجه به فشارهای فرهنگی و رسانه‌ای در مورد زیبایی، خودپذیری افراد را تحت تاثیر تایید یا عدم تایید دیگران قرار دهد، تلاش در جهت ارائه مدلی موثر بر اساس مهمترین عوامل دخیل در تصویر بدنی به‌عنوان اولین خود تجربه شده را ضرورت می‌بخشد و نتایج آن می‌تواند راهگشای متخصصان در طراحی برنامه‌های درمانی باشد و به افزایش احساس رضایت افراد از تصویر بدنیشان کمک کند. فلذا تحقیق حاضر در صدد است تا مدلی ساختاری از تصویر بدنی در دختران نوجوان را مورد بررسی قرار دهد که در آن ارتباط سبک دلبستگی و پایگاه هویت با نگرش به تصویر بدنی با واسطه‌گری متغیر تایید طلبی سنجیده می‌شود. بنابراین تلاش پژوهش حاضر بررسی برآزش مدل ارتباط نگرش به تصویر بدنی با پایگاه هویت و سبک دلبستگی با واسطه‌گری تایید طلبی می‌باشد.

روش

طرح پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دختران نوجوان مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در شهر اصفهان بودند که از میان جامعه آماری ۵۶۷ نفر از دانش آموزان به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند، بدین صورت که از میان مناطق ۶ گانه آموزش و پرورش اصفهان یک منطقه (منطقه ۵) بصورت تصادفی انتخاب شد و از میان مدارس منطقه ۵ تعداد ۶ مدرسه و از هر مدرسه ۵ کلاس (در مجموع ۳۰ کلاس) بصورت تصادفی انتخاب

1. Vartanian & Hayward
2. Bienenfeld
3. Rodgers, Campagna & Attawala

۱۱۶.....تدوین مدل نگرش به تصویر بدنی بر اساس پایگاه هویت و ...

شدند و پرسشنامه‌ها بصورت آنلاین در اختیار دانش آموزان قرار گرفت. تعداد اعضای نمونه پژوهش بر اساس پیشنهاد استیوس (به نقل از هومن، ۱۳۹۰) مبنی بر وجود حداقل ۱۵ عضو در نمونه پژوهش به ازای هر مسیر مستقیم بود. معیارهای ورود به پژوهش شامل رضایت آگاهانه و نوجوان بودن و معیارهای خروج از پژوهش شامل عدم رضایت و همکاری از سوی دانش‌آموز و وجود پرسشنامه‌های ناقص بود. ملاحظات اخلاقی در تحقیق حاضر شامل داشتن اسم مستعار و تعهد به حفظ اسرار شرکت‌کنندگان، پذیرش مسئولیت توسط محقق و کسب رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان بود. به منظور بررسی روابط بین متغیرها از روش معادلات ساختاری و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزارهای SPSS23 و AMOS23 استفاده شد.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه روابط چند بعدی خود-بدن^۱: این پرسشنامه که در سال ۱۹۹۷ توسط کش^۲ آماده شد، مشتمل بر ۴۶ گویه و شش بعد روابط بدن - خود (شامل ارزیابی وضع ظاهری^۳، گرایش به ظاهر^۴، ارزیابی تناسب اندام^۵، گرایش به تناسب اندام^۶، وزن ذهنی^۷ و رضایت بدنی^۸) می‌باشد. نمره‌گذاری این پرسشنامه به صورت ۵ مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالف: ۱، کاملاً موافق: ۵) است. لازم به ذکر است که در گویه‌های ۳۲، ۳۱، ۲۹، ۲۸، ۲۶، ۲۳، ۲۲، ۲۱، ۱۷، ۱۵، ۱۲، ۱۱، ۶ نمره‌گذاری به صورت معکوس صورت می‌گیرد. نمره کلی پرسشنامه در طیف ۴۶ و ۲۳۰ برآورد شده است. ارگریدس و کالی^۹ (۲۰۱۳) همسانی درونی زیر مقیاس‌های پرسشنامه را بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۶ و پایایی بازآزمون را بین ۰/۷۵ تا ۰/۹۳ گزارش کردند. در ایران رقیبی و میناخانی (۱۳۹۰) آلفای کرونباخ کل و خرده مقیاس‌ها را در دامنه ۰/۶۶ تا ۰/۸۴ گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضرایب آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌ها و نمره کل در دامنه ۰/۷۷ تا ۰/۹۷ بدست آمد.

پرسشنامه پایگاه هویت من (EOM-EIS¹⁰-2): این پرسشنامه که توسط آدامز و بنیونو هاک^{۱۱} در سال ۱۹۸۶ تکمیل و گسترش یافته، ۶۴ گویه دارد که ۳۲ گویه آن مربوط به بعد ایدئولوژیک و ۳۲ گویه دیگر آن مربوط به بعد بین فردی است. پاسخ‌ها بر

1. Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ)
2. Cash
3. Appearance evaluation
4. Appearance orientation
5. Fitness evaluation
6. Fitness orientation
7. Subjective weight
8. Body areas satisfaction
9. Argyrides & Keli
10. Extended Objective Measure of Ego Identity Status-2nd Version(EOM-EIS-2)
11. Adams, Bennion & Huk

روی یک پیوستار ۶ گزینه‌ای از کاملاً موافق (۱) تا کاملاً مخالف (۶) قرار دارد. چهار خرده مقیاس پرسشنامه شامل هویت موفق، معوق، ضبطی و سردرگم^۱ می‌باشد. نوع هویت هر فرد، پایگاهی است که فرد در آن بالاترین نمره را کسب می‌کند. آدامز و همکاران (۱۹۸۹)، اعتبار و پایایی پرسشنامه را در حد قابل قبولی گزارش کرده‌اند. در مطالعه سلگی و صدق پور (۱۳۹۹) پایایی پرسشنامه بین ۰/۵۹ و ۰/۸۱ به دست آمد. ضریب آزمون- باز آزمون محاسبه شده از سوی گراته وانت و آدامز در سال ۱۹۸۴ در دامنه ۰/۵۹ تا ۰/۸۲ گزارش شده است. در مطالعه بنیون و آدامز (۱۹۸۶) ضریب آلفای مقیاس های بین فردی ۰/۵۸ بود در حالیکه در گروه ایرانی این ضریب از ۰/۶۰ تا ۰/۸۱ بدست آمد (غضنفری، ۱۳۸۳). در پژوهش حاضر مقدار آلفای کرونباخ خرده مقیاس ها و نمره کل از ۰/۹۰ تا ۰/۹۷ بدست آمد.

پرسشنامه سبک های دلبستگی (RAAS²): این پرسشنامه که توسط کولینز و رید در سال ۱۹۹۰ ساخته شد و در سال ۱۹۹۶ مورد بازبینی قرار گرفت دارای ۱۸ گویه است و بر روی یک پیوستار ۵ درجه ای قرار دارد. سه زیر مقیاس دارد: وابستگی، نزدیکی و اضطراب^۳. هر یک از زیر مقیاس ها ۶ عبارت دارد. آزمودنی ها بر مبنای نتایج به دست آمده، در یکی از سه گروه دارای سبک دلبستگی ایمن، اضطرابی و اجتنابی جای می‌گیرند. کولینز و رید (۱۹۹۰) اعتبار زیر مقیاس های این مقیاس را هم از طریق آلفای کرونباخ و هم از روش بازآزمایی پس از دو ماه بازآزمون، بین ۰/۶۹ تا ۰/۷۵ گزارش کرده‌اند. در ایران نیز پاکدامن (۱۳۸۰) ضریب اعتبار این پرسشنامه در نوجوانان را ۰/۹۷ گزارش کرد و مطلوبیت روایی این پرسشنامه را تایید نمود. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس ها و نمره کل در دامنه ۰/۷۳ تا ۰/۹۰ بدست آمد.

خرده مقیاس تاییدطلبی از مقیاس نگرش های ناکارآمد وایزمن و بک (DAS-26⁴): این مقیاس توسط وایزمن و بک^۵ (۱۹۷۸) تهیه شده است. این مقیاس از ۴ خرده مقیاس موفقیت - کامل طلبی، نیاز به تأیید دیگران (تایید طلبی)، نیاز به راضی کردن دیگران و آسیب پذیری - ارزشیابی عملکرد می‌باشد. در این مقیاس پاسخ دهنده میزان موافقت یا مخالفت خود را با هر عبارت روی یک مقیاس ۷ نقطه‌ای لیکرت مشخص می‌کند. در پژوهش ابراهیمی و موسوی (۱۳۹۱)، همسانی درونی از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۲ و ضریب پایایی ۰/۷۳ گزارش شده است (ابراهیمی و موسوی، ۱۳۹۱؛ فتی، ۱۳۸۲). در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ برای نمره کل تاییدطلبی ۰/۹۲۳ بدست آمد.

1. Dependence, Closeness & Anxiety
2. Revised Adult Attachment Scale (RAAS)
3. Identity achieved, Moratorium, Foerclosure, Diffusion
4. Dysfunctional Attitude Scale-26
5. Weissman & Beck

یافته‌ها

در این پژوهش ۵۶۷ نفر از دختران نوجوان (۱۳ تا ۱۷ سال) شهر اصفهان به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. همانطور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود هر چهار متغیر از لحاظ چولگی نرمال و توزیع آنها متقارن بوده و از لحاظ کشیدگی نیز از کشیدگی نرمال برخوردار هستند (به دلیل قرار داشتن در بازه +۲، -۲).

جدول ۱: آمار توصیفی، کشیدگی و چولگی متغیرهای پژوهش

کشیدگی	چولگی	انحراف معیار	میانگین	
۰/۱۷۱	-۰/۵۳۸	۴/۷۲	۲۰/۵۰	دل‌بستگی ایمن
-۰/۰۰۱	۰/۰۹۷	۴/۷۴	۱۷/۶۰	دل‌بستگی اجتنابی
-۰/۶۲۵	-۰/۰۵۵	۵/۸۴	۱۷/۷۴	دل‌بستگی اضطرابی
۰/۱۲۲	-۰/۱۵۹	۱۳/۳۷	۵۷/۱۶	نمره کل دل‌بستگی
۰/۴۳۰	-۰/۶۴۰	۱۱/۵۹	۴۷/۰۰	هویت سردرگم
-۰/۲۸۲	-۰/۱۱۸	۱۳/۲۲	۴۵/۴۷	هویت ضبطی
۰/۴۸۰	-۰/۲۲۴	۱۱/۴۹	۴۴/۲۵	هویت معوق
۰/۵۵۱	-۰/۲۶۵	۱۱/۵۹	۵۵/۲۶	هویت موفق
۰/۸۴۹	۰/۳۲۵	۴۳/۷۸	۲۰۶/۵۵	نمره کل پایگاه هویت
-۰/۲۲۵	۰/۶۳۲	۵/۹۰	۱۲/۳۲	نمره کل تأیید طلبی
۱/۶۸۴	-۱/۱۷۹	۵/۴۸	۲۷/۱۵	ارزیابی وضع ظاهری
۱/۲۵۸	-۱/۷۷۷	۹/۳۸	۵۰/۱۷	گرایش به ظاهر
۰/۴۷۲	-۰/۹۲۹	۲/۶۷	۱۱/۹۰	ارزیابی تناسب اندام
۰/۵۲۷	-۰/۸۳۳	۱۰/۵۶	۴۹/۰۵	گرایش به تناسب اندام
-۰/۱۰۱	۰/۰۲۴	۱/۶۴	۶/۱۵	وزن ذهنی
۰/۷۷۳	-۱/۰۰۷	۷/۶۱	۳۵/۳۰	رضایت بدنی
۱/۴۳۶	-۱/۴۳۷	۳۳/۵۱	۱۷۹/۷۳	نمره کل نگرش به تصویر بدنی

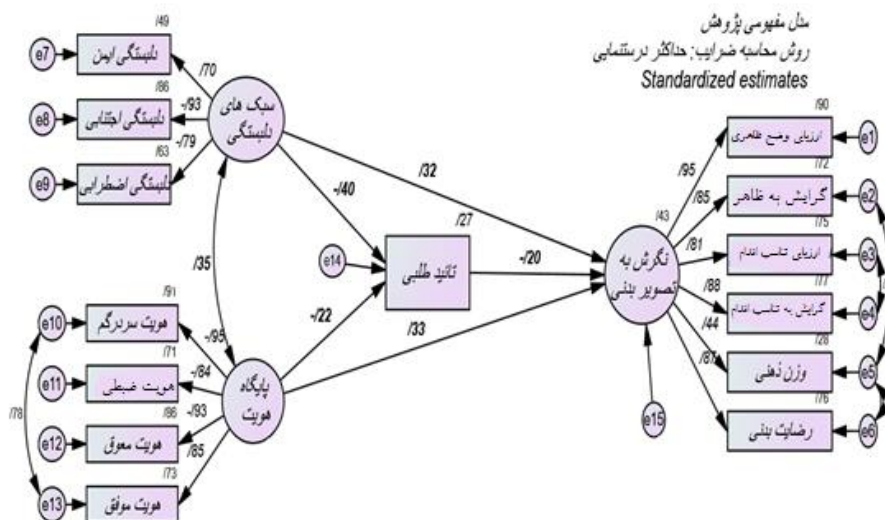
برای محاسبه نمره کل متغیرهای سبک‌های دل‌بستگی و پایگاه هویت، گویه‌ها و مولفه‌های رمز گذاری شدند چنانچه در جدول (۲) مشاهده می‌شود، شاخص‌های RFI ، CFI ، NFI ، IFI دارای دامنه صفر تا یک هستند، هرچه اندازه آن‌ها به یک نزدیک‌تر شود، بر برازندگی مطلوب‌تر الگو دلالت دارند. همچنین زمانی که خطای تقریبی ($RMSEA$) کوچک‌تر

از ۰/۰۸؛ سطح معناداری بزرگتر از ۰/۰۵ و χ^2 دو به هنجار (X^2/DF) نیز کوچکتر از ۵ باشد، دلالت بر برازش مطلوب مدل دارد.

جدول ۲: شاخص‌های برازش کلی مدل

شاخص برازش	دامنه موردقبول	مقدار
(X2)	-	۶۶/۳۶
(Df)	-	۵۱
(X2/df)	بین ۱ تا ۵	۱/۳۰
(P-value)	بیشتر از ۰/۰۵	۰/۰۷
(RMSEA)	کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۲
(NFI)	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۹
(RFI)	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۸
(CFI)	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۹
(TLI)	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۹
(IFI)	بیشتر از ۰/۹۰	۰/۹۹

به منظور بررسی و آزمون مدل مفهومی پژوهش از مدلیابی معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار Amos23 بهره گرفته شد. نتایج به دست آمده از مدلیابی معادلات ساختاری و آزمون مدل مفهومی پژوهش در شکل (۱)، قابل مشاهده است. همانطور که در شکل (۱) ملاحظه می‌شود، به‌منظور بررسی فرضیه‌ها و آزمون مدل مفهومی پژوهش، داده‌های جمع‌آوری شده از طریق معادلات ساختاری تحلیل شد.

شکل ۱: مدلیابی معادلات ساختاری الگو در حالت تخمین استاندارد

۱۲۰.....تدوین مدل نگرش به تصویر بدنی بر اساس پایگاه هویت و ...

در ادامه معناداری ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم مفروض در مدل مفهومی پژوهش از طریق محاسبه ضرایب مسیر و مقادیر تی متناظر با هر مسیر بررسی شده است. همانطور که در جدول (۳) ملاحظه می‌شود، با توجه به اینکه در تمام سطوح تحلیل آماره‌های t از مقدار ۱/۹۶ بزرگتر و سطوح معناداری به دست آمده از مقدار ۰/۰۵ کوچکتر است، ضرایب مسیر مذکور تائید می‌گردد ($t \geq 1.96$; $p \leq 0.05$).

جدول ۳: برآورد ضرایب اثر مستقیم

مسیر	ضرایب مسیر	نسبت بحرانی (آماره t)	سطح معناداری
دلبستگی بر تائید طلبی	-۰/۴۰	-۸/۸۳	۰/۰۰۰
دلبستگی بر نگرش به تصویر بدنی	۰/۳۲	۷/۵۶	۰/۰۰۰
پایگاه هویت بر تائید طلبی	-۰/۲۲	-۵/۶۶	۰/۰۰۰
پایگاه هویت بر نگرش به تصویر بدنی	۰/۳۳	۸/۸۳	۰/۰۰۰
تائید طلبی بر نگرش به تصویر بدنی	-۰/۲۰	-۵/۰۴	۰/۰۰۰

با توجه به یافته‌های جدول (۴) ضرایب اثر غیرمستقیم دلبستگی و پایگاه هویت بر نگرش به تصویر بدنی با نقش میانجی تائید طلبی تائید می‌گردد ($p \leq 0.05$).

جدول ۴: ، برآورد ضرایب اثر غیر مستقیم

سطح معناداری	دامنه اطمینان ۹۵٪		ضرایب مسیر	مسیر
	کران بالا (Upper Bounds)	کران پایین (Lower Bounds)		
۰/۰۱	۰/۱۱	۰/۰۴	۰/۰۷	دلبستگی بر نگرش به تصویر بدنی با نقش میانجی تائید طلبی
۰/۰۱	۰/۰۷	۰/۰۱	۰/۰۴	پایگاه هویت بر نگرش به تصویر بدنی با نقش میانجی تائید طلبی

همانطور که در جدول (۵) ملاحظه می‌شود، با توجه به اینکه در تمام سطوح تحلیل آماره‌های t از مقدار ۱/۹۶ بزرگتر، کران‌های پایین و بالا فاصله اطمینان مقادیری بزرگ‌تر و کوچکتر از صفر (مثبت و منفی) بوده و سطوح معناداری به دست آمده از مقدار ۰/۰۵ کوچکتر است، ضرایب مسیر مذکور تائید می‌گردد ($t \geq 1.96$; $p \leq 0.05$).

جدول ۵: برآورد ضرایب اثر خرده مقیاس‌های متغیرهای مستقل بر وابسته

سطح معناداری	دامنه اطمینان ۹۵٪		ضرایب مسیر	مسیر
	کران بالا (Upper Bounds)	کران پایین (Lower Bounds)		

۰/۰۰	-۱۱/۵۶	-۲۰/۴۴	-۰/۲۸	دل‌بستگی ایمن بر تائیدطلبی
۰/۰۰	۱/۳۷	۰/۷۲	۰/۳۷	دل‌بستگی اجتنابی بر تائیدطلبی
۰/۰۰	۱/۴۵	۰/۷۴	۰/۳۲	دل‌بستگی اضطرابی بر تائیدطلبی
۰/۰۳	۱۲/۶۲	۵/۹۹	۰/۲۲	دل‌بستگی ایمن بر نگرش به تصویر بدنی
۰/۰۳	-۰/۴۱	-۰/۸۴	-۰/۳۰	دل‌بستگی اجتنابی بر نگرش به تصویر بدنی
۰/۰۳	-۰/۴۴	-۰/۹۱	-۰/۲۵	دل‌بستگی اضطرابی بر نگرش به تصویر بدنی
۰/۰۲	۰/۲۱	۰/۰۶	۰/۲۱	هویت سردرگم بر تائیدطلبی
۰/۰۱	۰/۲۲	۰/۰۷	۰/۱۸	هویت ضابطی بر تائیدطلبی
۰/۰۰	۰/۲۰	۰/۰۶	۰/۲۰	هویت معوق بر تائیدطلبی
۰/۰۲	-۳/۱۸	-۱۰/۳۸	-۰/۱۹	هویت موفق بر تائیدطلبی
۰/۰۰	-۰/۱۴	-۰/۲۵	-۰/۳۱	هویت سردرگم بر نگرش به تصویر بدنی
۰/۰۰	-۰/۱۵	-۰/۲۶	-۰/۲۸	هویت ضابطی بر نگرش به تصویر بدنی
۰/۰۰	-۰/۱۴	-۰/۲۵	-۰/۳۱	هویت معوق بر نگرش به تصویر بدنی
۰/۰۰	۱۲/۴۴	۷/۲۹	۰/۲۸	هویت موفق بر نگرش به تصویر بدنی

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که پایگاه هویت و سبک دل‌بستگی و تائیدطلبی با نگرش به تصویر بدنی همبسته هستند و پایگاه هویت و سبک دل‌بستگی با میانجی‌گری تائیدطلبی با نگرش مثبت به تصویر بدنی ارتباط دارند. مطالعات متعددی با نتایج پژوهش حاضر همسویی دارند (هالمکویست و فرایزن، ۲۰۱۹؛ ورتنین و هیوارد، ۲۰۲۰؛ منافی و دهشیری، ۱۳۹۸؛ خورشیدی و فتحی اقدم، ۱۳۹۷؛ پورشرفی و همکاران، ۱۳۹۶). در تبیین ارتباط تائیدطلبی با نگرش به تصویر بدنی می‌توان گفت تقاضای تائیدطلبی یا پذیرش‌جویی از سوی افرادی سر می‌زند که برای تعریف ارزشمندی خود تعریف شخصی ندارند و عمل کردن مطابق ارزش‌های دیگران را به‌عنوان ارزش شخصی در نظر می‌گیرند و با تحسین گرفتن از دیگران نیازهای روانشناختی خود را برطرف می‌نمایند. افراد تائیدطلب برای دریافت تائید از سوی جامعه و اطرافیان استانداردهای زیبایی که از سوی جامعه و رسانه‌ها تزریق شده را درونی کرده و با توجه به فاصله‌ای که از این استانداردها دارند، نگرش منفی‌ای به تصویر بدنی خود پیدا می‌کنند. در واقع نیاز به تائید و گرایش به راضی‌نگه داشتن دیگران و حساسیت افراطی به هر نوع نشانه‌ای از پس زده شدن، نگرش افراد تائیدطلب به تصویر بدن را تحت تاثیر قرار می‌دهد و از آنجاییکه دختران بیش از پسران گرایش به تائیدخواهی و میل به تغییر با هدف هم‌رنگ شدن با اجتماع دارند، تلاش می‌کنند خود را با انتظارات و خواسته‌های بیرونی منطبق سازند که این انطباق، شامل هم‌رنگی ظاهری نیز می‌شود. در واقع این افراد ارزیابی‌های دیگران را به‌عنوان معیار ارزش خود می‌دانند و

۱۲۲.....تدوین مدل نگرش به تصویر بدنی بر اساس پایگاه هویت و ...

دائما باید ارزش‌های خود را با ظاهر بدنی خود مورد سنجش قرار دهند و در صورتی که مورد تایید بود، خودشان را بپذیرد. در تبیین ارتباط سبک دلبستگی با تاییدطلبی نیز می‌توان گفت افراد دلبسته نایمن، تصویری منفی در مورد خصوصیات خود دارند که این تصویر منفی منجر به ایجاد نگرانی و اضطراب دائمی در مورد اینکه مورد ارزیابی‌های قضاوتی دیگران قرار بگیرند، می‌شود و تصویر بدنی نیز بدلیل اینکه قسمتی از جنبه‌های آشکار خود است تحت تاثیر این نگرانی و اضطراب فراگیر قرار می‌گیرد (خورشیدی و فتحی اقدام، ۱۳۹۷). دلبستگی اضطرابی باعث می‌شود که این افراد در جستجوی شدید تایید دیگران برآیند و در مورد کسب محبت افراد مهم زندگی و حفظ آن دائما مشغولیت ذهنی داشته باشند. تایید خود بالا و احساس ارزشمندی در افراد دلبسته ایمن میل به تایید شدن از جانب دیگران را کاهش می‌دهد. در واقع، فاصله هیجانی بهینه‌ای که در بستر یک دلبستگی ایمن شکل می‌گیرد، از وابستگی نوجوان به نظرات دیگران کاسته و استقلال روانی وی را حفظ می‌کند. در تبیین ارتباط پایگاه هویت با تاییدطلبی نیز می‌توان گفت قدرت تعهدی که با هویت موفق همراه است، با انتخاب‌های آگاهانه و مقابله مسأله‌مدار رابطه مثبت و با عمل کردن مطابق میل دیگران رابطه منفی دارد، بنابراین می‌توان گفت تعهدی که هویت موفق به همراه دارد مانع از جهت‌گیری‌های تقلیدی دیگر محورشده و اهداف شخصی را بیشتر معرف خود در نظر می‌گیرد تا ظاهر بدنی. نوجوانانی که در بعد اکتشاف هویت ضعیف عمل می‌کنند با عدم بررسی ارزشها، باورها و نقش‌های اجتماعی به دیدگاه روشنی نسبت به خود در جهان نمی‌رسند و برای فرار از آشفتگی ناشی از این بی‌معنایی یا با آشفتگی هویت روبرو می‌شوند و یا به آنچه دیگران به‌عنوان ارزش‌هاور دارند متعهد می‌شوند و در این نقطه تاییدطلبی نوجوان کلید می‌خورد. در واقع افراد با پایگاه هویت ضابطی با الگو قرار دادن کامل دیگران، ارزش‌های دیگران را درونی کرده و به بدن خود از زاویه چشمان دیگران و بر اساس ارزش‌های آنها نگاه می‌کنند. همچنین در تبیین ارتباط دلبستگی بواسطه تاییدطلبی با نگرش به تصویر بدنی نیز می‌توان گفت اختلالات خوردن به طرد مادر و حمایت افراطی یا بی‌توجهی والد مربوط می‌شود، در واقع زمانی کودک احساس بی‌کفایتی می‌کند که پیامی مبنی بر کارکرد بد یا دوستداشتنی نبودن دریافت کند. افرادی که چنین پیام‌هایی دریافت کنند، اضطراب خالصی را احساس می‌کنند که یکی از راه‌های اجتناب از این نگرانی و برون‌سازی آن تمرکز بر تصویر بدنی است. به‌عبارتی زنان از طریق انجام رفتارهای مرتبط با ظاهر می‌کوشند بر دنیای پیرامون مسلط شوند، این نوع کنترل انتخاب شده است چون زنان با این ویژگی توانایی بررسی حالات روانی خود را ندارند و در عوض روی بدن خود متمرکز می‌شوند و از این طریق امکان منحرف نمودن توجه از نگرانی‌های مرتبط با دلبستگی به هدف بیرونی و قابل دستیابی تغییر بدن فراهم می‌شود و به‌عنوان

مسیری تحولی برای سازگاری با تجارب قلمداد شود. همچنین در تبیین رابطه پایگاه هویت با میانجی‌گری تاییدطلبی با نگرش به تصویر بدنی می‌توان گفت تشکیل هویت به مثابه پلی در برابر ارزش‌های تزریقی عمل کرده و باعث شکل‌گیری چارچوبی برای تعریف خود و اهداف و مسیر شخصی می‌شود که این موضوع از مهمترین تکالیف یک نوجوان به حساب می‌آید. تقاضای تاییدطلبی یا پذیرش‌جویی از سوی افرادی سر می‌زند که برای تعریف ارزشمندی خود تعریف شخصی ندارند، بنابراین گرفتار تعاریفی که جامعه از شخص مطلوب ارائه می‌دهد، می‌شوند و با توجه به تغییرات گسترده‌ای که در طول زمان در آنچه که به‌عنوان مطلوب معرفی می‌کند رخ می‌دهد، افراد دائماً در معرض احساس بی‌کفایتی و نارضایتی از خود قرار می‌گیرند. سالانه سرمایه‌های زیادی در صنعت مد و زیبایی به جریان می‌افتند. بنابراین رسیدن به حالت استغنا ناشی از پذیرش بی‌قید و شرط خود، افراد را از این مسابقه نوین که با تبلیغات بی‌وقفه فرهنگ و جامعه قوت گرفته، دور می‌کند و با آزاد کردن انرژی‌های روانی بلوکه شده در این مسیر به افراد در جهت رشد و ارتقای نگرش به تصویر بدنی کمک می‌نماید.

محدودیت‌ها: در این پژوهش از ابزار خود گزارشی استفاده شد و متغیرهایی چون وضعیت اجتماعی-اقتصادی و جنس کنترل نشدند، به‌علاوه از آنجاییکه متغیر نگرش به تصویر بدنی متغیری وابسته به فرهنگ است، ممکن است که تعمیم یافته‌های پژوهش را با محدودیت مواجه سازد. پیشنهادات: با توجه به تایید اهمیت رابطه مولفه‌های مختلف فردی (پایگاه هویت و تایید طلبی) و بین فردی (سبک دلبستگی) با نگرش به تصویر بدن در پژوهش حاضر، نتایج این پژوهش می‌تواند راهگشای محققان و درمانگران در طراحی درمان‌هایی باشد که مولفه‌های فردی و بین فردی را همزمان لحاظ می‌کنند. به‌علاوه، در زمینه نگرش به تصویر بدنی پیشنهاد می‌شود متغیرهای سبک دلبستگی و پایگاه هویت و تاییدطلبی از سوی مدارس، آموزشگاه‌ها، مراکز مشاوره و کلینیک‌های زیبایی مورد توجه قرار گیرد، همچنین والدین و معلمان، خود به‌عنوان الگویی که متاثر از پیام‌های زیبایی نیست عمل کرده و با تقویت توجه به ابعاد غیر ظاهری در افراد، نگرش به تصویر بدنی را ارتقا دهند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله از تمامی عزیزانی که در اجرای این پژوهش همکاری داشته‌اند، کمال تشکر را دارند.

منابع

ابراهیمی، امراله؛ موسوی، سیدغفور، (۱۳۹۱)، ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نگرش‌های ناکارآمد (DAS-26) در بیماران مبتلا به اختلالات خلقی، مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ۲۱(۵): ۲۰-۲۸.

- ۱۲۴.....تدوین مدل نگرش به تصویر بدنی بر اساس پایگاه هویت و ...
- باینفلد، دیوید (۲۰۰۶). *نظریه روانپویشی*، ترجمه عرب فهستانی، داود؛ ودایع خیری، فرزانه و ارین، سیروس (۱۳۹۱)، تهران، نشر رشد.
- پاکدامن، شهلا (۱۳۸۰). *بررسی ارتباط بین دلبستگی و جامعه طلبی در نوجوانی*. پایان نامه دکترای روانشناسی، دانشگاه تهران. ایران.
- پور فراهانی، منیره؛ زمانی نیا، فاطمه؛ آرین مقدم، زهره و آقامحمدیان شهرباف، حمیدرضا (۱۳۹۷). اثربخشی گروه درمانی شناختی رفتاری هشت مرحله ای بر تن پنداره و تعهد زناشویی. *آسیب شناسی، مشاوره و غنی سازی خانواده*، ۴(۷): ۶۳-۷۶.
- پورشریفی، حمید؛ هاشمی، تورج و احمدی، محمد (۱۳۹۶). مقایسه مشکلات تصویر بدنی و اضطراب اجتماعی و جسمانی در نوجوانان چاق و دارای وزن طبیعی با بررسی نقش تعدیل کنندگی فشار اجتماعی و فرهنگی برای کاهش وزن و تغییر بدنی. *روانشناسی سلامت*، ۶(۱): ۸۶-۱۰۳.
- خورشیدی، فاطمه و فتحی اقدم، قربان (۱۳۹۷). رابطه خودکارآمدی عمومی و سبک های دلبستگی با تصویر بدنی دانش آموزان دختر. *روان پرستاری*، ۶(۱): ۲۶-۳۳.
- رقیبی، مهوش و میناخانی، غلامرضا (۱۳۹۰). مدیریت بدن و ارتباط آن با تصویر بدنی و ادراک خود. *دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، ۱۲(۴): ۷۲-۸۱.
- سبزواری، پروانه؛ قنبری، سعید؛ نظربلند، ندا و لواف، هانیه (۱۳۹۷). رابطه عملکرد خانواده و تصویر بدنی در دختران نوجوان با نقش واسطه ای کمالگرایی. *رویش روانشناسی*، ۷(۹): ۵۰-۳۱.
- سلگی، محمد و صدق پور، بهرام (۱۳۹۹). بازساخت، روسازی، پایاسازی و هنجاریابی پرسشنامه گسترش یافته سنجش عینی هویت من و تهیه فرم کوتاه آن در جامعه ایرانی. *روانشناختی و روانپزشکی شناخت*، ۷(۶): ۱۴۰-۱۵۱.
- شیخکانلوی، جبرائیل و تسبیح سازان، رضا (۱۳۹۶). *بررسی ارتباط بین تصویر بدنی و عزت نفس با شکل گیری هویت*، مقاله ارائه شده در اولین همایش بین المللی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی. دانشگاه تهران. تهران.
- غضنفری، احمد (۱۳۸۳). *اعتبار و هنجاریابی پرسشنامه هویت. مطالعات تربیتی و روانشناسی*، ۵(۱): ۸۱-۹۴.
- فتی، لادن (۱۳۸۲). *تعیین وضعیت های هویتی و ارتباط آن با سبک های هویتی و افسردگی در نوجوانان تهران*، رساله دکتری روانشناسی، دانشگاه علوم پزشکی ایران. ایران.
- کاهانی، راضیه و محمدی آریا، علیرضا (۱۳۹۵- تیرماه). *بررسی رابطه خودپنداره کودکان با تأیید جویی و رشد اجتماعی در دانش آموزان مقطع ابتدایی*. مقاله ارائه شده در کنفرانس بین المللی روان شناسی، علوم تربیتی و رفتاری، تهران.
- منافی، فاطمه و دهشیری غلامرضا (۱۳۹۸). نقش انسجام و انعطاف پذیری خانواده و تنظیم عواطف در پیش بینی صمیمیت اجتماعی دانشجویان دختر. *رویش روانشناسی*، ۸(۹): ۲۰۹-۲۱۶.
- نوروز پور، مرضیه؛ غرایبی، بنفشه؛ عاشوری، احمد و حبیبی، مجتبی (۱۳۹۴). *بررسی نمرات مقیاس های MMPI بر اساس وضعیت های هویتی مارسیا. اصول بهداشت روانی*، ۱۷(۶): ۹۹-۲۹۲.

بانگ، جفری؛ کلو سکو، ژانت و ویشار، مارجوری. (۲۰۰۳). *طرحواره درمانی*، ترجمه حمید پور، حسن و اندوز، زهرا (۱۳۹۶)، تهران، نشر ارجمند.

- Adams, G. R., Bennion, L., & Huh, K. (1989). *Objective measure of ego identity status: A reference manual*. University of Guelph, Guelph.
- Argyrides, M & Kkeli, N. (2013). Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire Appearance Scales: Psychometric properties of the Greek Version. *Psychological Reports*, 113(3): 885-897.
- Bainfeld, David. (2006). *Theory of Psychoanalysis*, translated by Arab Ghahestani, Davood., Vadayekheiri, Farzaneh and Arian, Siruos. (2012), Tehran, Roshd Publishing. (Text in Persian)
- Bennion L, Adams GR. (1986). A revision of the extended version of the objective measure of ego identity status instrument for use with late adolescents. *Adolescent Research*, 1(1), 183-198.
- Collins, N.L., & Read, S.J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-63.
- Ebrahimi, Amrollah., Mousavi, Seyed Ghafour. (2012), Psychometric Properties of Dysfunctional Attitudes Scale (DAS-26) in Patients with Mood Disorders. *Scientific Journal of Ilam University of Medical Sciences*, 21 (5): 20-28. (Text in Persian)
- Fata, Ladan. (2004). *Determining identity situations and its relationship with identity styles and depression in Tehran adolescents*, PhD Thesis, Iran University of Medical Sciences. Iran. (Text in Persian)
- Ghazanfari, Ahmad. (2005). Validity and standardization of the identity questionnaire. *Educational and psychological studies*. 5 (1): 81-94. (Text in Persian)
- Griffiths, C., Williamson, H., Zucchelli, F., Paraskeva, N., & Moss, T. (2018). A systematic review of the effectiveness of acceptance and commitment therapy (ACT) for body image dissatisfaction and weight self-stigma in adults. *Contemporary Psychotherapy*. 1(48), 189-204.
- Holmqvist, G. K. & Frisén, A. (2019). From negative to positive body image: Men's and women's journeys from early adolescence to emerging adulthood. *Body Image*, 1(25), 53-65.
- Kahani, Razieh and Mohammadi Aria, Alireza (July 2016). Investigating the relationship between children's self-concept and need for approval and social development. *International Conference on Psychology, Educational and Behavioral Sciences*, Tehran. (Text in Persian)
- Khorshidi, Fatemeh and Fathi Aghdam, Ghorban. (2018). The relationship between general self-efficacy and attachment styles, and body image in female students. *Psychiatric Nursing*, 6 (1): 26-33. (Text in Persian)
- Manafi, Fatemeh and Dehshiri, Gholamreza. (2020). The role of family cohesion and flexibility and emotion regulation in predicting social intimacy in female students. *Developmental Psychology*, 8 (9): 209-216. (Text in Persian)

- Norouzpour, Marzieh., Gharaei, Bannafsheh., Ashouri, Ahmad and Habibi, Mojtaba. (2018). Examining the scores of MMPI scales based on Marcia's identity status. *Fundamentals of Mental Health*, 17 (6): 99-292. (Text in Persian)
- Pakdaman, Shahla. (2002). *Investigating the Relationship between Attachment and Socialism in Adolescence*. PhD Thesis in Psychology, University of Tehran, Iran. (Text in Persian)
- Poor Farahani, Monireh., Zamani Nia, Fatemeh., Arian Moghadam, Zohreh and Aghamohammadian Sherbaf, Hamidreza. (2018). Effectiveness of cognitive-behavioral eight-stage therapy on the body image and marital commitment. *Pathology. Family Pathology, Counseling and Enrichment*, 4 (7): 63-76. (Text in Persian)
- Poursharifi, Hamid., Hashemi, Touraj and Ahmadi, Mohammad. (2018). Comparison of body image problems and social and physical anxiety in obese and normal weight adolescents by examining the moderating role of social and cultural pressure for weight loss and body change. *Health Psychology*, 6 (1): 86-103. (Text in Persian)
- Raghibi, Mahvash and Minakhani, Gholamreza. (2012). Managing the body and its relationship to body image and perception. *Knowledge and Research in Applied Psychology*, 12 (4): 72-81. (Text in Persian)
- Rodgers, R., Campagna, J., & Attawala, R. (2019). Stereotypes of physical attractiveness and social influences: The heritage and vision of Dr. Thomas Cash. *Body Image*, 1(31), 273- 279.
- Sabzevari, Parvaneh., Ghanbari, Saeid., Nazarboland, Neda and Lavaf, Hanieh. (2019). The Relationship Between Family Function and Body Image in Adolescent Girls: Intermediate Role of Perfectionism. *Rooyesh*, 7 (9): 31-50. (Text in Persian)
- Sheikhkanlavi, Jebraeil and Tasbih Sazan, Reza. (2018). Investigating the Relationship between Body Image and Self-Esteem with Identity Formation. *International Conference on Management Research and Humanities*. University of Tehran. Tehran. (Text in Persian)
- Solgi, Mohammad and Sadeghpour, Bahram (2021). Reconstruction, validation, standardization and standardization of the expanded questionnaire for objective assessment of my identity and preparation of its short form in Iranian society. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*. 7 (6): 140-151. (Text in Persian)
- Vartanian, L., & Hayward, L. (2020). Dimensions of internalization relevant to the identity disruption model of body dissatisfaction. *Body Image*, 1(32), 1- 4.
- Young, Jeffrey., Klosko, Janet and Weishaar, Marjorie. (2003). *Schema therapy*, translated by Hamidpour, Hassan and Andouz, Zahra (2017), Tehran, Arjmand Publishing. (Text in Persian)

